

Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων

& Επιστημόνων Πληροφόρησης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

**ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΕ
ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ**

Δρ Ιφιγένεια Βαρδακώστα

Βιβλιοθηκονόμος

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Χαροκοπείου Πανεπιστημίου

Δρ Αριέττα Παπαϊωάννου

Βιβλιοθηκονόμος

Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Αθήνα, 2023

Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων

& Επιστημόνων Πληροφόρησης

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Σειρά: Μεταφράσεις Ξενόγλωσσου Υλικού για Βιβλιοθήκες και Κέντρα Πληροφόρησης, Αρχεία και Μουσεία

Μεταφράσεις Ξενόγλωσσου Υλικού για Βιβλιοθήκες και Κέντρα Πληροφόρησης, Αρχεία και Μουσεία; 1

Guidelines for Library and Information Services to Older Adults

**Library Services to an Aging Population Committee of the Management and User Services Section of the Reference and User Services Association of the American Library Association
American Library Association, 2008**

American Library Association 16.1.2023 Ημερομηνία Λήψης Νόμιμης Άδειας Μετάφρασης του έργου από την ΕΕΒΕΠ

©ΕΕΒΕΠ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΡΙΩΝ

Η μετάφραση του κειμένου στα ελληνικά πραγματοποιήθηκε κατόπιν χορήγησης της απαραίτητης άδειας από την American Library Association (ALA) στην Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων και Επιστημόνων της Πληροφορίας (ΕΕΒΕΠ). Η Επιτροπή Δια Βίου Μάθησης (ΕΔΒΙΜ) της ΕΕΒΕΠ στη 2η θητεία λειτουργίας της το 2022 συμπεριέλαβε τις μεταφράσεις οδηγιών, προτύπων και λοιπών βιβλιοθηκονομικών κειμένων διεθνών οργανώσεων και Επιτροπών Βιβλιοθηκών στις δραστηριότητές της¹, με τελικό σκοπό τη βελτίωση της καθημερινής εργασίας των Ελλήνων βιβλιοθηκονόμων.

Σημειώνουμε ότι ενώ το 2008 για τους συναδέλφους - συγγραφείς του αρχικού κειμένου ο ηλικιωμένος άνθρωπος ήταν αυτός που είχε ηλικία 55 ετών, σήμερα, σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών *“ηλικιωμένα είναι τα άτομα που έχουν περάσει τα 60 έτη ή ακόμα και τα 65 σε κάποιες περιπτώσεις. Η ηλικία των 65 ετών ορίζεται γενικά ως το κατώφλι της τρίτης ηλικίας, δεδομένου ότι σε αυτήν την περίοδο της ζωής τα ποσοστά ασθένειας και θανάτου αρχίζουν να παρουσιάζουν μια αξιοσημείωτη αύξηση σε σχέση με αυτά των προηγούμενων ετών.”*^{2 3}

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα κατά τη μετάφραση του κειμένου χρησιμοποιήθηκε ο όρος *“τρίτη ηλικία”* καθώς έχει ταυτιστεί με το γήρας, και ως πολύ γενικός όρος καλύπτει με το εύρος του πολλές ηλικιακές ομάδες (Αντωνιάδου, Ζυγούρης και Τσολάκη, 2017)⁴.

Ευελπιστούμε ότι ο παρών οδηγός θα συμβάλλει στην ανάπτυξη νέων και στην βελτίωση των ήδη παρεχόμενων υπηρεσιών στις Βιβλιοθήκες μας για το κοινό τρίτης ηλικίας.

Μάρτιος, 2023

Δρ Ιφιγένεια Βαρδακώστα, και Δρ Αριέττα Παπαϊωάννου

¹ <https://tinyurl.com/bdfwte7w>

² https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/unpd_egm_201902_s1_sergeischerbov.pdf

³ <https://emergency.unhcr.org/entry/43935/older-persons>

⁴ Αντωνιάδου Ε., Ζυγούρης Σ., & Τσολάκη Μ. (2017). Αύξηση της προσδόκιμης διάρκειας ζωής: Πηγή προβλημάτων ή βιολογικό προνόμιο. Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 10 (1), 108–123. <https://doi.org/10.12681/jret.10895>

Οδηγίες για Υπηρεσίες Βιβλιοθηκών και Πληροφόρησης σε Ενήλικες Μεγαλύτερης Ηλικίας

Συντάχθηκε από το Library Services to a Aging Population Committee /Management and User Services Section/Reference and User Services Association/American Library Association το 1987. Αναθεωρήθηκε το 1999 κατόπιν έγκρισης του RUSA Board of Directors 1999. Αναθεωρήθηκε το 2008 από το Library Services to a Aging Population Committee/ Reference and User Services Association/ American Library Association. Εγκρίθηκε από το RUSA Board of Directors το 2008.

Η American Library Association (ALA) έχει επιδείξει μακροχρόνια προσφορά στις υπηρεσίες προώθησης της πληροφόρησης σε ηλικιωμένο κοινό. Οι παρούσες οδηγίες, οι οποίες αναπτύχθηκαν πρώτη φορά στη δεκαετία του 1970, έχουν επικαιροποιηθεί ώστε να ανταποκρίνονται στις δημογραφικές αλλαγές του πληθυσμού των ηλικιωμένων στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το 2007, ένας στους πέντε ανθρώπους ήταν 55 ετών και άνω, δηλαδή υπολογίζονται συνολικά περισσότεροι από 68 εκατομμύρια άνθρωποι. Η γήρανση της “γενιάς των γεννήσεων” (Σημ.Μτφρ: η γενιά των baby boomer ορίζεται συνήθως ως τα άτομα που έχουν γεννηθεί ανάμεσα στο 1946-1964) θα επιβαρύνει σημαντικά αυτούς τους δείκτες μέσα στην επόμενη δεκαετία, και η επιμήκυνση της μέσης ηλικίας θα δημιουργήσει αρκετές γενιές ηλικιωμένων ανθρώπων σε μια εποχή όπου στις Ηνωμένες Πολιτείες θα κυριαρχεί ποικιλομορφία εθνών και γλωσσών. Επομένως, ο παρών πληθυσμός ηλικιωμένων ανθρώπων αποτελεί τον πιο ετερογενή στην ιστορία των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι παρούσες επικαιροποιημένες οδηγίες παρουσιάζουν μια βασική αρχή για τις υπηρεσίες των Βιβλιοθηκών σε ηλικιωμένο κοινό, η οποία αναγνωρίζει αυτήν την ποικιλομορφία και αποθαρρύνει κάθε μορφής στερεότυπων στην ανάπτυξη συλλογών, προγραμμάτων και υπηρεσιών για τον πληθυσμό προχωρημένης ηλικίας.

Για την ορθή κατανόηση αυτών των οδηγιών, η αναφορά «ηλικιωμένος άνθρωπος» εννοεί το άτομο που είναι σε ηλικία τουλάχιστον 55 ετών⁵.

Η αναθεώρηση αυτών των οδηγιών άρχισε το 2005. Παλαιότερα και νέα μέλη της Committee on Library Services to an Aging Population και του Office of Literacy and Outreach Services (OLOS) Library Service to the Aging Subcommittee έχουν συνεισφέρει στην παρούσα αναθεώρηση.

---

⁵ Βλ.Σημ.Μτφρ.

Οδηγίες για Υπηρεσίες Βιβλιοθηκών και Πληροφόρησης σε Ενήλικες Μεγαλύτερης Ηλικίας

1.0 Απόκτηση πρόσφατων δεδομένων σχετικά με τον ηλικιωμένο πληθυσμό και ένταξη αυτών στο σχεδιασμό και προϋπολογισμό.

- 1.1 Διεξάγετε έρευνες σε τακτά χρονικά διαστήματα για τον ηλικιωμένο πληθυσμό και τους παρόχους υπηρεσιών σε άτομα προχωρημένης ηλικίας της περιοχής που εξυπηρετείτε. Οι έρευνες θα περιέχουν αριθμητικά δεδομένα, δημογραφικά χαρακτηριστικά, και άλλες πληροφορίες, όπως τοποθεσία και στέγαση, επίπεδο μόρφωσης, κοινωνικοοικονομικά και εθνογραφικά στοιχεία, θρησκευτικές ομάδες και άλλες κατηγορίες στις οποίες μπορεί να ανήκουν, κέντρα που τους εξυπηρετούν, καθώς και τοπικά μέσα που απευθύνονται σε αυτά τα άτομα τρίτης ηλικίας.
- 1.2 Διεξάγετε συμπληρωματικές έρευνες που θα επικεντρώνονται σε εστιασμένες ομάδες και μελέτες χρηστών εντός της κοινότητας του ηλικιωμένου πληθυσμού, ώστε να εντοπίσετε τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους και να υπολογίσετε πως οι υπηρεσίες, οι συλλογές και τα προγράμματα μπορούν να προσαρμοστούν με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι κατάλληλα και σχετικά με αυτόν τον πληθυσμό.
- 1.3 Συγκεντρώνετε δεδομένα για τις βασικές και τις ποικίλες πληροφοριακές ανάγκες των ηλικιωμένων ανθρώπων αναφορικά με τη γλώσσα, την κουλτούρα, την εκπαίδευση, το εισόδημα, τις ικανότητες και την πρόσβαση στο διαδίκτυο, την ταυτότητα/έκφραση του φύλου τους, τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό, και την ηλικία.
- 1.4 Χρησιμοποιείτε τα παραπάνω δεδομένα σε συνδυασμό με τις γενικότερες βασικές πληροφοριακές ανάγκες των ηλικιωμένων στην καθημερινή τους ζωή. Αυτές οι ανάγκες μπορεί να αφορούν: υγεία, περίθαλψη, κοινωνική ασφάλιση, οικονομικό προγραμματισμό, στέγαση, ανεξαρτησία στη διαβίωση, νομοθεσία δικαιωμάτων ατόμων τρίτης ηλικίας, παροχή φροντίδας (συμπεριλαμβανομένης της φροντίδας ως παππούδες/γιαγιάδες), δια βίου μάθηση (συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας ανάγνωσης ή χρήσης υπολογιστών), κοινωνικές παροχές, συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα και εθελοντισμός. Οι συλλογές της Βιβλιοθήκης, τα προγράμματα και οι πληροφοριακές υπηρεσίες θα πρέπει να ανταποκρίνονται στην ποικιλία των ενδιαφερόντων και των αναγκών των ηλικιωμένων.
- 1.5 Βεβαιωθείτε ότι κάθε υπηρεσία που στοχεύει στην εξυπηρέτηση γηραιότερων ενηλίκων αποτελεί αναπόσπαστο και εξελίξιμο μέρος των εργασιών και του προϋπολογισμού της Βιβλιοθήκης. Είναι πιθανόν να χρειαστεί πρόσθετη οικονομική ενίσχυση για την ανάπτυξη των συλλογών, την προσβασιμότητα σε εξοπλισμό και υλικό υπολογιστών και τον εκτεταμένο χρόνο που θα πρέπει να αφιερωθεί από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης για την εξυπηρέτηση των ηλικιωμένων και της κοινότητας. Στην περίπτωση που λαμβάνετε κάποιο ειδικό

εξωτερικό κονδύλι για να υποστηρίξετε πιλοτικά ή να παρουσιάσετε συγκεκριμένο πρόγραμμα, θα πρέπει να μεριμνήσετε να ενσωματώσετε σταδιακά αυτήν την υπηρεσία στον τακτικό προϋπολογισμό της Βιβλιοθήκης και στο γενικότερο πρόγραμμα των υπηρεσιών, ώστε να διατηρηθεί το όφελος και μετά το πέρας της παροχής του κονδυλίου.

- 1.6 Συμπεριλάβετε άτομα τρίτης ηλικίας στη διαδικασία σχεδιασμού των υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης, ιδρύοντας μια συμβουλευτική επιτροπή. Αυτή η επιτροπή μπορεί να αποτελείται από χρήστες προχωρημένης ηλικίας που επισκέπτονται τακτικά τη Βιβλιοθήκη, εθελοντές και φίλους της Βιβλιοθήκης, Προσωπικό, μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Βιβλιοθήκης, επικεφαλής οργανώσεων για τα δικαιώματα των ηλικιωμένων ή άλλα άτομα μέλη φορέων της τοπικής κοινωνίας.

2.0 Βεβαιωθείτε ότι οι ειδικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των ενηλίκων μεγαλύτερης ηλικίας της κοινότητας που εξυπηρετείτε καλύπτονται από τις συλλογές, τα προγράμματα και τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης.

- 2.1 Ορίζετε έναν βιβλιοθηκονόμο ως διαχειριστή των υπηρεσιών προς τους ηλικιωμένους, εξασφαλίζοντας έτσι ότι τουλάχιστον ένας υπάλληλος της Βιβλιοθήκης θα παρακολουθεί και θα αναπτύσσει τις συλλογές και τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης με γνώμονα τις ανάγκες αυτής της κατηγορίας χρηστών.
- 2.2 Εξετάζετε με ποιον τρόπο μπορεί η Βιβλιοθήκη να έχει ισχυρότερη παρουσία, να είναι πιο δεκτική και πιο προσαρμοστική στις ανάγκες των χρηστών τρίτης ηλικίας.
- 2.3 Διαφημίζετε τις υπηρεσίες και την ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης σε τοπικές εφημερίδες, περιοδικά, ραδιοφωνικούς σταθμούς ή τηλεοπτικά προγράμματα τα οποία απευθύνονται σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, ακόμα και σε κέντρα ανοιχτής προστασίας ηλικιωμένων, προγράμματα φροντίδας και οίκους ευγηρίας.
- 2.4 Επικοινωνείτε με συναφείς οργανισμούς φροντίδας και δηλώνετε τη διάθεση της Βιβλιοθήκης να προβάλλει τακτικά τις υπηρεσίες και τους τρόπους εξυπηρέτησης των ατόμων τρίτης ηλικίας.
- 2.5 Καθιερώνετε μια δια βίου σύνδεση με τους φορείς που εξυπηρετούν ηλικιωμένα άτομα (ειδικά με τα Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων - ΚΑΠΗ - που έχουν θεσμικά υπεύθυνο προσωπικό συντονισμού δραστηριοτήτων) για τη διαμόρφωση συμμετοχικών προγραμμάτων τα οποία μπορούν να πραγματοποιούνται με τη βοήθεια εθελοντών και φίλων της Βιβλιοθήκης, και αναζητάτε παράλληλα νέες προτάσεις για εκδηλώσεις ή/και υπηρεσίες που θα κάνουν πιο θελκτική τη χρήση Βιβλιοθήκης στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.
- 2.6 Συνεργάζεστε με Βιβλιοθήκες οι οποίες μπορούν να παρέχουν εκπαιδευτικά σεμινάρια στο Προσωπικό καθώς και πληροφοριακές πηγές για άτομα τρίτης ηλικίας.

3.0 Διαμορφώνετε συλλογές και χώρους της Βιβλιοθήκης ώστε να είναι ασφαλείς, άνετοι και ελκυστικοί για όλους τους ενήλικες τρίτης ηλικίας.

- 3.1 Αξιολογείτε πάντα τις δυνατότητες πρόσβασης στη Βιβλιοθήκη από τους γηραιότερους ενήλικες με προβλήματα κινητικά, όρασης, ομιλίας, ανάγνωσης και άλλα, σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχει η σχετική νομοθεσία⁶ (Accessibility Guidelines for Buildings and Facilities of the Americans with Disabilities Act).
- 3.2 Εξετάζετε τη δυνατότητα να παρέχετε τουλάχιστον ένα αναπηρικό αμαξίδιο στη Βιβλιοθήκη για χρήση από το κοινό.
- 3.3 Υποδέχεστε τους χρήστες που δυσκολεύονται να ανταποκριθούν σε παρατεταμένη ορθοστασία τοποθετώντας καθίσματα ή σκαμπώ κοντά σε βιβλιοστάσια, γραφεία εξυπηρέτησης, σημεία δανεισμού και επιστροφής υλικού, χώρους ηλεκτρονικών υπολογιστών και αλλού. Αν κρίνετε ότι είναι εφικτό, μπορείτε να δημιουργήσετε έναν ειδικά διαμορφωμένο χώρο κοντά σε συλλογές βιβλίων και περιοδικών που ενδιαφέρουν τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας εξοπλισμένο με καθίσματα που μετακινούνται εύκολα και θεωρούνται ευέλικτα.
- 3.4 Εξετάζετε κατά πόσο είναι δυνατό να τοποθετήσετε το υλικό που χρησιμοποιείται περισσότερο από τους γηραιότερους ενήλικες σε βιβλιοστάσια που είναι εύκολα προσβάσιμα.
- 3.5 Τοποθετείτε τα χαρτόδετα βιβλία που ενδιαφέρουν τα ηλικιωμένα άτομα σε σημεία όπου υπάρχει σαφής και ευανάγνωστη σήμανση κατάλληλα φωτισμένη, ώστε η τοποθεσία τους να γίνεται αμέσως αντιληπτή. Τα σημεία αυτά μπορούν να τα χρησιμοποιούν ηλικιωμένα άτομα που προτιμούν τις χαρτόδετες εκδόσεις οι οποίες είναι πιο ελαφριές και εύχρηστες σε σύγκριση με τα σκληρόδετα ή πιο συμπαγή έργα.
- 3.6 Εξασφαλίζετε ότι υπάρχει επαρκής χώρος ανάμεσα στα βιβλιοστάσια, ώστε να παρέχεται πρόσβαση με αναπηρικό αμαξίδιο.
- 3.7 Βεβαιωθείτε ότι η σήμανση είναι σαφής, σε μορφή braille (όπου κρίνετε απαραίτητο) και ορατή σε όλους, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών σε αναπηρικό αμαξίδιο. Ανακοινώσεις, σημάνσεις, λεζάντες, κ.ά. θα πρέπει να διατυπώνονται σε μέγεθος γραμματοσειράς τουλάχιστον 14.
- 3.8 Παρέχετε τουλάχιστον έναν σταθμό εργασίας υπολογιστή με εμφανή σήμανση και κατάλληλο λογισμικό προς χρήση από άτομα μεγαλύτερης ηλικίας με προβλήματα όρασης. Εφόσον απαιτείται και είναι οικονομικά εφικτό, προμηθεύστε πρόσθετες τεχνολογικές εφαρμογές, όπως ομιλούντα βιβλία, συσκευές μετατροπής ψηφιακών κειμένων σε κώδικα braille, υπολογιστικό σύστημα σύνθεσης ομιλίας, συσκευές οπτικής μεγέθυνσης, κ.ά.

---

⁶ Δείτε εδώ τη Νομοθεσία που αφορά στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την Ελλάδα <https://www.amea.gov.gr/legislation>

3.9 Παρέχετε πρόσβαση μέσω τηλεγραφομηχανής⁷, βιντεοκασέτες με προσαρμοσμένους υπότιτλους, βοηθητικά συστήματα ακρόασης σε γηραιότερους ηλικιωμένους με προβλήματα ακοής.

3.10 Προμηθευτείτε και παρέχετε βιβλία και περιοδικά σε υπερμεγέθεις εκδόσεις.

4.0 Διαμορφώνετε τη Βιβλιοθήκη ώστε να γίνει το επίκεντρο για τις υπηρεσίες πληροφόρησης προς την τρίτη ηλικία.

4.1 Συνεργάζεστε με τοπικούς φορείς για τη γήρανση, για προγράμματα διατροφής, για προγράμματα εθελοντών ατόμων τρίτης ηλικίας, αλλά και με άλλους παρόχους υπηρεσιών γήρανσης, διαφημίζοντας τις υπηρεσίες τους, και κάνοντας τις δημοσιεύσεις τους, και άλλες σχετικές πληροφορίες πιο εύκολα προσβάσιμες. Η Βιβλιοθήκη μπορεί να προσφέρει μια ανεκτίμητη υπηρεσία συγκεντρώνοντας και οργανώνοντας πληροφορίες σχετικά με δημόσια και τοπικά προγράμματα και υπηρεσίες που είναι διαθέσιμες για την τρίτη ηλικία.

4.2 Εξετάζετε το ενδεχόμενο να αναπτύξετε ή να επεκτείνετε τον ιστότοπο της Βιβλιοθήκης για να παρέχει συνδέσμους σε ιστότοπους οργανισμών, δημοσίων υπηρεσιών και εφημερίδων αλλά, και σε άλλους ιστότοπους που εξυπηρετούν και εστιάζουν στην τρίτη ηλικία.

4.3 Βεβαιωθείτε ότι η συλλογή της Βιβλιοθήκης περιλαμβάνει υλικό που είναι κατάλληλο για φροντιστές ηλικιωμένων, για τα παιδιά τους ή άλλα μέλη της οικογένειάς τους, και γενικότερα για επαγγελματίες φροντιστές της τρίτης ηλικίας στην τοπική κοινωνία.

5.0 Περιλαμβάνετε την τρίτη ηλικία στον προγραμματισμό της Βιβλιοθήκης σας

5.1 Ενσωματώνετε στον προϋπολογισμό λειτουργίας της Βιβλιοθήκης επαρκή χρηματοδότηση για προγράμματα, υλικά και υπηρεσίες για την τρίτη ηλικία. Αναζητάτε συμπληρωματική χρηματοδότηση μέσω συνεργασιών με άλλους φορείς, οργανισμούς, και ιδρύματα που ενδιαφέρονται να εξυπηρετήσουν την τρίτη ηλικία.

5.2 Ετησίως, σχεδιάζετε προγράμματα που απευθύνονται ειδικά σε ενήλικες μεγαλύτερης ηλικίας και ενισχύουν την ικανότητά τους να παραμένουν ανεξάρτητοι και επιδέξιοι χρήστες της Βιβλιοθήκης. Η δημοσιοποίηση τέτοιων προγραμμάτων μπορεί να αυξήσει την προβολή της Βιβλιοθήκης μεταξύ του πληθυσμού τρίτης ηλικίας.

5.3 Επιλέγετε θέματα για προγράμματα που σχετίζονται με συγκεκριμένα ενδιαφέροντα των ατόμων τρίτης ηλικίας, και τα οποία έχουν προσδιοριστεί μέσω ερευνών χρηστών, ομάδων εστίασης (focus groups) ή στατιστικών της κυκλοφορίας

---

⁷ Ο όρος (TTY) αναφέρεται σε τεχνολογική υποδομή των Βιβλιοθηκών των ΗΠΑ κατά την χρονική περίοδο σύνταξης των ανα χείρας οδηγιών.

υλικού τα οποία και αντικατοπτρίζουν τα μοτίβα δανεισμού από ενήλικες μεγαλύτερης ηλικίας.

5.4 Σχεδιάζετε προγράμματα για συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες ή εύρος ηλικιών μεταξύ του πληθυσμού ατόμων τρίτης ηλικίας λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές που υπάρχουν στα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους.

5.5 Συμπεριλάβετε διαγενεακά προγράμματα για την τρίτη ηλικία και συμμετέχετε σε διαγενεακά έργα και δράσεις που χρηματοδοτούνται από άλλους στην περιοχή σας. Εξετάζετε τις συνεργασίες με τοπικά σχολεία, εγκαταστάσεις ημερήσια φροντίδας ή τοπικούς οργανισμούς (π.χ. συλλόγους).

5.6 Επιδιώκετε ευκαιρίες για συνεργασίες με εταίρους, όπως φορείς της τοπικής κοινωνίας, περιφερειακές υπηρεσίες για τη γήρανση, και εκπαιδευτικά ιδρύματα που προσφέρουν συνεχιζόμενα εκπαιδευτικά προγράμματα για άτομα τρίτης ηλικίας. Οι συνεργατικές προσπάθειες μπορεί να περιλαμβάνουν την ενεργή συμμετοχή στο σχεδιασμό, την κοινοποίηση και την πραγματοποίηση προγραμμάτων, τη διενέργεια εκθέσεων, και τη διάθεση καταλόγων βιβλίων σε συνδυασμό με τα προγράμματα της Βιβλιοθήκης.

5.7 Εξετάζετε το ενδεχόμενο παροχής μαθημάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών και διαδικτύου ειδικά σχεδιασμένων για την τρίτη ηλικία, τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα σε πιο αργούς ρυθμούς διδασκαλίας, ώστε να παρέχουν επαρκή χρόνο για την ανάπτυξη «δεξιοτήτων χειρισμού ποντικιού» επιτρέποντας έτσι τη συμμετοχή ηλικιωμένων με πιθανά προβλήματα κίνησης, όρασης, ακοής ή άλλα. Εάν είναι δυνατόν, συμπεριλάβετε ατομική διδασκαλία που θα παρέχεται από βιβλιοθηκονόμους ή επαγγελματίες άλλων ειδικοτήτων.

5.8 Επιδιώκετε ευκαιρίες για παροχή υπηρεσιών Βιβλιοθήκης και προγραμματισμού σε άτομα τρίτης ηλικίας εκτός της Βιβλιοθήκης, όπως σε δομές ηλικιωμένων, γηροκομεία, και μονάδες στέγασης ηλικιωμένων. Εξετάζετε το ενδεχόμενο να προσφέρετε σε αυτές τις τοποθεσίες εκπαίδευση στη χρήση υπολογιστών και διαδικτύου.

5.9 Χρησιμοποιείτε το υλικό των Βιβλιοθηκών για να καταπολεμήσετε τον ηλικιακό ρατσισμό ή τα στερεότυπα της κοινωνίας μας για τους ηλικιωμένους.

5.10 Παρέχετε ευκαιρίες σε άτομα τρίτης ηλικίας να προσφέρουν εθελοντικό έργο στη Βιβλιοθήκη.

5.11 Δημιουργείτε ευκαιρίες για προγράμματα διά βίου μάθησης για την τρίτη ηλικία.

6.0 Προσεγγίζετε άτομα τρίτης ηλικίας της τοπικής κοινωνίας που δεν μπορούν να έρθουν στη Βιβλιοθήκη.

6.1 Διερευνάτε τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και εξετάζετε την πιθανότητα αύξησης του προϋπολογισμού της Βιβλιοθήκης για υπηρεσίες προβολής, όπως η παράδοση υλικού της Βιβλιοθήκης μέσω ταχυδρομείου και υπηρεσίες κινητής βιβλιοθήκης. Αναλύετε δημογραφικά στοιχεία της κοινότητας, προβλέψεις πληθυσμού και τάσεις στέγασης για να σχεδιάσετε την αποτελεσματική κάλυψη αυτών των αναγκών.

6.2 Παρέχετε τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης για να βοηθήσετε στη διαβίωση, στην εναλλακτική στέγαση, στην ημερήσια φροντίδα ηλικιωμένων, σε χώρους συγκέντρωσης γευμάτων, σε τοπικές δομές ηλικιωμένων και σε οίκους ευγηρίας της περιοχής. Προσφέρετε, επίσης, βοήθεια σε ηλικιωμένους που είναι περιορισμένοι σε κατοικίες ή ακόμα και σε αυτούς που δεν μπορούν να μεταφέρουν το υλικό της Βιβλιοθήκης στο σπίτι.

6.3 Διαφημίζετε τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης μέσω των τοπικών μέσων ενημέρωσης, των φορέων δημόσιας υγείας, και άλλων φορέων που συνεργάζονται με ενήλικες μεγαλύτερης ηλικίας.

6.4 Καταργείτε τις λίστες αναμονής για τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης μέσω καινοτόμων προσεγγίσεων για την παράδοση υλικού, την ανακατανομή του προσωπικού ή τη δημιουργία ενός συστήματος εθελοντικής παράδοσης υλικού. Συνεργάζεστε με άλλες Βιβλιοθήκες, όπως αυτές φορέων για τυφλούς και ατόμων με κινητικά προβλήματα για την επέκταση των διαθέσιμων υπηρεσιών.

7.0 Εκπαιδεύετε το Προσωπικό της Βιβλιοθήκης, ώστε να εξυπηρετεί την τρίτη ηλικία με ευγένεια και σεβασμό.

7.1 Παρέχετε εκπαίδευση ευαισθησίας στο Προσωπικό όλων των επιπέδων για να τους ενημερώσετε για τις δυσκολίες που μπορεί να έχουν οι ηλικιωμένοι στη χρήση της Βιβλιοθήκης και πώς να κάνετε τη Βιβλιοθήκη ένα πιο φιλόξενο και άνετο μέρος για τους μεγαλύτερους ενήλικες.

7.2 Εκπαιδεύετε το Προσωπικό, ώστε να αναγνωρίζει και να καταπολεμά τον ηλικιακό ρατσισμό και τα στερεότυπα για τους ενήλικες τρίτης ηλικίας.

7.3 Βεβαιωθείτε ότι όλο το Προσωπικό είναι ενήμερο για τυχόν ειδικές υπηρεσίες που προσφέρει η Βιβλιοθήκη και ενδιαφέρουν ηλικιωμένους, όπως υπηρεσία παράδοσης στο σπίτι, συλλογή ομιλούντων βιβλίων, υπηρεσία ανάκτησης υλικού από τα ράφια, βοήθεια στην ανάγνωση ή άρση προστίμων ή συνδρομών.

7.4 Προωθείτε την απασχόληση ενηλίκων μεγαλύτερης ηλικίας ως επαγγελματιών και ως βοηθητικών στελεχών.